

Thraex

Aline Sax

Ze kunnen je niet zien, probeer ik mezelf wijs te maken, ze kunnen je niet zien.

Ik zit achter in de cel tegen de muur, mijn benen opgetrokken voor mijn borst. Duizenden mensen komen pratend en lachend voorbij. Sergius leunt tegen het hek en kijkt hen onverstoord aan. Ze proberen zijn blik te mijden, bespreken plots belangrijke zaken en hebben geen oog voor ons. Maar ze kunnen het niet laten. Hun nieuwsgierigheid is groter dan hun waardigheid. Steelse blikken, een onopvallende hoofdbeweging om ons toch maar te kunnen begluren.

Na een hapje buiten het amfitheater komen ze voor het tweede deel van de show. Van de dieren hebben ze genoeg. Geen jagers, luipaarden, wilde zwijnen en beren meer.

Ze kunnen me niet zien. Ze kunnen me niet zien! Als ze praten, kijken ze hun gesprekspartner niet aan, ze gluren langs zijn hoofd onze cel binnen. Ik leg mijn hoofd op mijn knieën en probeer niet aan hen te denken. Ik probeer hen niet in gedachten te volgen naar hun zitplaatsen, ik probeer hun gespannen verwachtingen niet te voelen. Ik sluit mijn ogen en probeer aan iets anders te denken. Aan Sepia bijvoorbeeld. Zou ze ook al op haar plaats zitten? Als Vestaalse maagd is ze verplicht naar de spelen te komen kijken. Ze zitten op de eerste rij. Zou ze nu aan me denken? Zou ze geofferd hebben?

Ergens in mijn slaap hoorde ik de deur opengaan, maar ik lette er amper op. Sergius waarschijnlijk weer. Tot ik een harde trap tegen mijn voet kreeg. Ik vloog op en wilde mijn aanvaller te lijf gaan, maar hij greep me vast en kneep mijn keel dicht. 'Rustig, maat, ik ben het, Dorus. Sepia is er,' fluisterde hij me toe. Hij liet me los en ik glipte de cel uit naar buiten.

Sepia stond op het oefenveld van de Gladiatorenschool. Het maanlicht viel op haar witte gewaad. Ze draaide onwennig rond en probeerde in de duisternis onder de zuilengalerij te ontwaren of iemand haar zag. Dorus keerde terug naar zijn wachtpost en liet me alleen. Ik liep naar haar toe. Het zand gaf de warmte van overdag af. Toen ze me zag, glimlachte ze.

'Mijn lieve gladiator,' fluisterde ze en ze gaf me een kus.

'Heeft iemand je gezien?'

Ze schudde het hoofd. 'En Dorus zal ook wel zwijgen.'

'Je betaalt er hem genoeg voor,' bromde ik.

'Je weet dat het niet anders kan, Astyanax.'

Ik knikte. Natuurlijk wist ik dat. Ze was een priesteres, een Vestaalse maagd. Haar eed van eeuwige kuisheid kon haar het leven kosten. Als ze die brak, werd ze levend begraven. Tenminste, als het uitkwam dat ze haar eed gebroken had.

We gingen in het zand zitten, in de schaduw van de zuilengalerij. Ik zat met mijn rug tegen een pilaar. Sepia nestelde zich tussen mijn benen en leunde tegen mijn borst.

'Ik heb gehoord dat er morgen ...'

Ik legde mijn armen over haar schouders.

'Ssst. Niets zeggen,' fluisterde ik in haar oor.

Ze kruiste haar arm over haar borst en masseerde mijn armspieren. Ik begroef mijn gezicht in haar haren en kustte haar hals. Ze rook naar een mengeling van jasmijn en wierook. Een Vestaalse geur ...

'Kunnen we niet naar je kamer?'

Waarom bleef ze dat kleine hok kamer noemen?

'Sergius is er. Hij wordt van het minste geluid wakker. Niemand kan ons hier zien.' We kropen nog meer in de schaduw.

Het zand was warm en zacht, net als haar huid.

Ik vertelde het haar pas helemaal aan het eind. We lagen naar de sterren te staren. Het zand plakte aan mijn rug.

‘Ik moet morgen de arena in.’

Ze zweeg. Even twijfelde ik of ze me wel verstaan had.

‘Ik zal een offer brengen,’ zei ze toen. Ze ging rechtop zitten, trok haar gewaad weer over haar hoofd en deed haar sandalen aan, waarna ze het zand van haar armen en benen wreef.

‘Goeienacht, Astyanax.’

De mensen stromen niet langer toe. Trompetten schallen. Het publiek op de tribunes wordt stiller.

Sergius draait zich weg van het hek en gaat op de grond zitten.

‘Het kan beginnen.’ Hij zucht.

De zandloper was omgedraaid. Ik had tot het laatste moment gehoopt op een wonder, op iets dat me hiervan bevrijdde. Misschien dat Sepia’s offer in goede aarde gevallen was bij de goden ...

Nu zou het alleen nog een kwelling zijn om te blijven hopen. De zandloper was omgedraaid. Voor al die mensen die hier zopas voorbijgekomen waren. En de zandkorrels zouden langzaam maar zeker weglopen.

‘Ben je bang?’

‘Nee.’ Het klinkt vast. Sergius knikt en weet duidelijk dat ik lieg.

‘Het gaat over. Na een tijd kan het je niet meer schelen.’

Het was zijn twintigste gevecht. Hij zat in de eerste klasse. Er moest fors geld voor hem neergeteld worden.

‘Gedraag je moedig. Blijf vechten. Dan heb je de beste kansen. Ook als je verliest.’

Ik knik. ‘Helden willen ze zien. Daarvoor hebben ze betaald. Geen slappelingen die vluchten. Daar is geen genade voor.’

Ik knik weer. Ik ben ook helemaal niet van plan om me zonder slag of stoot over te geven.

‘Tegen wie vecht je?’

‘Audrillius.’

Hij kijkt me een tijdlang zwijgend aan.

‘Waarom? Hij heeft achtendertig gevechten op zijn naam staan.’

Alsof ik dat niet weet. Hij is de populairste gladiator, bijna populairder dan de keizer.

‘Waarom laten ze je niet tegen iemand van je eigen klasse vechten?’

Ik haal de schouders op.

‘Ze wilden me om mijn snelheid. En nu willen ze zien wat het haalt, snelheid of kracht.’ Sergius trekt zijn wenkbrauwen op.

‘Kracht en ervaring,’ voeg ik er somber aan toe.

Geratel van de poort naar de arena, die opengaat. Gejuich breekt los. Gerammel van wapens als de eerste twee gladiatoren de arena binnelopen.

‘De luipaard heeft vanmorgen gewonnen van de beer,’ zegt Sergius. ‘De goden zijn je gunstig gezind.’ Hij staat op en probeert een glimp van de arena op te vangen voor de poort weer dichtvalt.

‘Heeft je maagd geen offer gebracht?’

Ik kijk met een ruk op.

‘Wat?’

‘Rustig, Astyanax. Ik ben niet blind. We slapen in dezelfde cel.’

‘Je bazelt.’

‘Ik ben de enige die het weet. Wees gerust, ik praat mijn mond niet voorbij. Waarom zou ik ook? Ik word er niet beter van als jullie er allebei aan gaan. Integendeel, dan kan ik niet meer van je winnen in de arena.’ Hij lacht, maar ik vind het niet grappig.

‘Ik dacht dat alleen Dorus het wist.’

‘Maak je geen zorgen. Het lekt niet uit.’

‘Tegen wie vecht jij?’ verander ik van onderwerp.

‘Querentinus. Twintig gevechten.’

‘Een thraex?’

Sergius knikt. Hij is ook een thraex, net als ik. We worden ingedeeld volgens onze wapens. Een klein schild, een klein zwaard, een helm en scheenplaten. Met die combinatie ben ik vertrouwd geraakt. Audrillius vecht met een drietand en een net.

De poort gaat weer open. Het gejoel van de toeschouwers klinkt plots enorm luid. Een gladiator loopt de arena uit. Zodra de poort achter hem dichtvalt, zoekt hij steun tegen de muur en zakt op de grond. Er loopt bloed uit zijn scheenplaten. Snel wordt hij bevrijd uit zijn wapenrusting en een cel in gesleurd. Eén gladiator maar. De andere is aan de overkant van de arena afgevoerd door de poort van Libitina, de godin van de dood.

‘Snelheid of kracht. De luipaard of de beer,’ mompel ik voor me uit.

Ik staarde naar het einde van de baan en concentreerde me alleen op het geluid. Mijn beenspieren trilden. De twee houten blokjes werden tegen elkaar geslagen. Ik stootte me met al mijn kracht naar voren. In mijn ooghoeken zag ik mijn broer en Crixes. Daar kwamen ze. Ik rende wat ik kon en behield mijn voorsprong. Of nee, toch niet. Crixes kwam dichterbij. Ik dreef mezelf nog sneller vooruit. Mijn ademhaling schuurde door mijn keel. Waar was de eindstreep? Waar was de eindstreep?! Alles was wazig voor me en om me heen. Alleen Crixes, die nu op gelijke hoogte liep. Ik hoorde zijn gejaagde ademhaling. Mijn broer was uit mijn ooghoeken verdwenen.

Bijna. Bijna! Ik moest nog sneller. Crixes mocht niet winnen. Er brak gejuich los. Ik was over de eindstreep. Het was voorbij. Ik liet mijn armen vallen en liep uit. Mijn vader kwam breed lachend naar me toe. Ik was er dus als eerste over gegaan. Een eindje verderop stond Crixes voorovergebogen met zijn handen op zijn knieën.

‘Goed zo, jongen. Je redt de eer van onze familie.’

‘Weer eens,’ bracht ik hijgend uit.

Crixes kwam naar me toe en sloeg me op de schouder.

‘Goed gedaan ... deze keer.’

‘Ja, het verschil was angstwekkend klein,’ lachte ik terug.

Nu kwamen ook andere mensen naar me toe. Ze wilden me feliciteren, me op de schouder slaan, maar ik wilde nog even op adem komen. Ik wuifde hen weg en vader deed de rest.

Er kwam een legerofficier naar mij en Crixes toe. Ik had de man nooit eerder gezien. Het was me zelfs niet opgevallen dat hij tussen de toeschouwers had gestaan.

‘Jongens zoals jullie hebben we nodig.’

Crixes keek me verbaasd aan, maar ik haalde de schouders op.

‘De Romeinse dreiging wordt steeds groter. Elk moment kunnen ze binnenvallen.’

Wat hadden wij daarmee te maken? Ik was nog niet oud genoeg om soldaat te worden. Ik kwam ook helemaal niet uit een militaire familie. En Crixes hoegenaamd ook niet.

‘Als we in actie moeten komen, moeten we beschikken over een goede legerleiding, net zoals de Romeinen. En daarom hebben we goede boodschappers nodig.’

Hij zweeg en peilde onze reacties. Vader kwam erbij staan. De officier deed zijn verhaal nog een keer. ‘En er is natuurlijk een aanzienlijke soldij,’ besloot hij.

Vader knikte. ‘Ik kan natuurlijk alleen over deze jongen beslissen.’ Hij duwde even tegen mijn schouder. ‘Maar hem mag je hebben. Hij is toch niet de oudste.’

‘Zullen we dan even verder afspreken?’ De legerofficier klopte op een buidel die veelzeggend rinkelde. Vader knikte en ze gingen een eind van ons af staan. Crixes en ik keken elkaar een tijdlang zwijgend aan en vroegen ons af wat we hiervan moesten denken.

Ik had het best naar mijn zin in het leger. Ik hoefde de zware soldatentraining niet te ondergaan. Het enige wat ik moest doen, was wat ik het liefst deed. Lopen. De hele tijd. Lange afstanden, korte afstanden. En overal waar ik aankwam, waren ze blij me te zien. Ook toen de Romeinen aanvielen, veranderde er niet veel voor me. Alleen waren de berichten die ik moest rondbrengen niet meer zo leuk. Zeker het laatste niet.

‘De commandant zegt dat we ons overgeven. De Romeinse generaal is morgen hier. We verspillen geen bloed meer.’

De Romeinse generaal kwam inderdaad, maar van de belofte van de commandant dat er geen bloed zou vloeien, klopte niet veel.

De Romeinen verspilden niet al het bloed. Ze namen er ook mee naar Rome.

‘Zijn net. De arm waarin hij zijn net houdt.’

Ik kijk verbaasd op en vraag me af waar Sergius het in godsnaam over heeft.

‘Audrillius. Zijn zwakste punt is zijn linkerarm. En hij grijnst vlak voor hij aanvalt. Onthou dat.’

Ik knik.

Het hek van onze cel gaat open en Sergius stapt de gang in. Er staat al iemand klaar met zijn wapenrusting. Met behendige snelheid gespt hij zijn scheenplaten vast en controleert zijn helm. Zijn tegenstander is al in de arena.

‘Tot straks.’ Hij knipoogt en draait zich om. De poort gaat open en op een kalm drafje loopt Sergius de arena in. Het volk juicht oordverdovend.

Ik ga weer met mijn benen opgetrokken in de hoek van de cel zitten en denk aan de zandloper. Hij loopt traag maar gestaag leeg. Alsof hij over mijn hoofd leegloopt tot ik langzaam stik, stik in het zand ... van de arena ... De zon staat hoog boven me. Een licht briesje wuift de warm-

te weg. Langzaam maar zeker voel ik alleen nog de schurende hitte van het zand. Het zand dat al tot aan mijn nek reikt, in mijn mond loopt. Mijn neusgaten vult. Het schuurt mijn oogleden, stopt mijn oren dicht. Ik stik!

Ik schrik wakker. Plots is er weer de kilte van de cel, het gejuich achter de poort en de stemmen en het geschuifel van de gladiatoren in de andere cellen.

Ik probeer iets af te leiden uit het gejoel van het publiek, maar het enige wat ik zeker weet, is dat het gevecht nog niet afgelopen is.

‘Kom op, Sergius, je kunt het. Je twintigste gevecht,’ mompel ik voor me uit.

De luipaard en de beer. Audrillius’ linkerarm. Ik heb nog nooit tegen hem gevochten. Wel al tegen andere retiarii, met hun net en drietand. Maar nog nooit tegen hem. Ik ken zijn zwakke plek omdat Sergius het me heeft verteld. Alweer kan ik niet anders dan hem vertrouwen.

‘Nee, verdomme! Steken, bukken, wegdraaien, trekken! Niet slaan!’
Ik stak, bukte, draaide weg en trok het houten zwaard terug.

‘Slaan is niet dodelijk!’

Ik viel de houten paal opnieuw en opnieuw aan. Ik stak, bukte en trok. Meteen kreeg ik een klap met een zweep.

‘Je bent dood, idioot! Wegdraaien!’ Hij gaf me weer een klap.

Ik kromp ineen en ging de paal woest te lijf, alsof hij het was die me geslagen had. Weer een klap op mijn rug.

‘Niet als een dolleman aanvallen, verdomme!’

‘Niet onverhoeds aanvallen. Je niet blootgeven. Bij een slag je schild klaar houden om het antwoord op te vangen ...’ herhaalde ik zijn zinnen. Hij knikte goedkeurend.

‘Sergius!’ Een andere gladiator kwam aangelopen. Hij zat in de eerste klasse.

De leraar gaf de man een teken en ging naar de volgende rekrut.

Zonder iets te zeggen haalde Sergius uit. Ik besepte het te laat en kreeg een klap tegen mijn schouder. Mijn zwaard viel op de grond. Sergius schopte het weg.

Hij lachte. ‘Snel denken, nog sneller handelen,’ zei hij terwijl hij mijn zwaard oprapte en het me toewierp. Ik zuchtte en had er genoeg van.

Toen hij weer uithaalde, had ik het wel gezien. Hij vocht en ik verloor drie uren aan een stuk. De leraar kwam kijken, maar zei niets en knikte alleen naar Sergius. De trompet werd geblazen. Eten.

‘Je conditie is niet slecht,’ zei Sergius. ‘Springbeestje.’ Hij tikte met zijn houten zwaard tegen mijn beenspieren.

‘Krijgsgevangene?’ Ik knikte alleen maar. Ik had geen zin om meer uitleg te geven. Mijn rug deed verdomd pijn, maar ik durfde er niets over zeggen.

Ik kreeg een plaats bij de andere rekruten. Zonder iets te zeggen begon ik mijn kom gerstepap leeg te lepelen zodra ze voor mijn neus stond. Aan de tafels van de hoogste klassen werd gemeedelijk gepraat. De rekruten zeiden niets, ze keken elkaar alleen schichtig aan. Mij best. Ik wilde alleen eten en slapen.

Maar van slapen kwam niet veel. Ik was doodmoe, maar mijn spieren en gewrichten deden overal pijn. Ik kon niet op mijn rug liggen door de zweepslagen. Sergius, in wiens cel ik was ingedeeld, lachte en haalde de schouders op. Hij sliep na twee momenten.

De poort ratelt open, Sergius komt weer binnen. Hij loopt vlot, ziet er niet gewond uit. Maar in plaats van naar onze cel te komen, loopt hij me voorbij, gevolgd door een bewaker. Hij geeft zijn schild aan de bewaker en zet zijn helm af.

Het is Sergius niet.

Een bewaker doet mijn cel open en wenkt me.

Sergius moet vast nog komen. Hij is zijn ereronde aan het lopen. Dit is de verliezer. Hij heeft gratie gekregen, Sergius is nog in de arena.

De bewaker trekt me aan mijn arm de cel uit.

‘Maak toch voort! Ze wachten.’ Hij duwt de scheenplaten in mijn handen. Ik maak ze snel vast, pak mijn zwaard en mijn schild en duw mijn helm onder mijn arm.

Het gejoel wordt luider wanneer Audrillius als eerste door de poort de arena in loopt. Ze aanbidden hem. De twee bewakers bij de poort houden hun lansen gekruist tot ik erdoor mag. Ik probeer Sergius te zien, maar de enigen in de arena zijn Audrillius en twee slaven die het bebloede zand onderspitten. Het lansenkruis breekt en iemand geeft me een duw in de rug.

De luipaard of de beer.

Op een kalme draf, zoals ik Sergius heb zien doen, loop ik de arena in. Het felle zonlicht verblindt me. Het publiek begint te schreeuwen. Kreten van overal vallen op me. De plotse warmte na die kille gang slaat me in het gezicht. Het zand is heet. Ik wankel. De lucht is stoffig. Ik moet hoesten. Audrillius staat aan de andere kant, maar ik kan onmogelijk schatten hoe ver hij van me af staat. Zijn lichaam wordt steeds kleiner, zijn hoofd alsmaar groter. Dat gebrul! Ik zet enkele passen en draai me naar de ere-tribune om de organisator te groeten. Ik zie hem amper. De zon schijnt me in het gezicht.

De scheidsrechter komt tussen ons in staan. Hij heft langzaam zijn arm en zwaait hem met een plotse beweging naar de grond. Audrillius komt behoedzaam naar me toe. Het gevecht is begonnen. Zijn linkerarm, heeft Sergius gezegd. *Niet onverhoeds aanvallen. Je niet blootgeven. Bij een slag je schild klaar houden om het antwoord op te vangen. Snel denken, nog sneller handelen ...*

Ik herhaal de zinnen, maar vraag me tegelijkertijd af of ze me iets zullen opleveren. Achtendertig gevechten ...

Audrillius haalt uit met zijn drietand. Ik buk, hou mijn schild boven me. De drietand schampt af. Audrillius zet een stap achteruit. Ik laat hem begaan. In het begin speel ik graag op verdediging. Hij zwaait ver-
vaarlijk met zijn net. Als ik daarin verstrikt raak ... Niet aan denken! Het is zijn zwakke arm. Met een plotse zwaai-beweging doet hij met het net een aanval op mijn benen. Ik spring, net op tijd. Maar de drietand die naar mijn schouder uithaalt, zie ik niet. Een vlamme-nde pijn. Ik laat mijn schild vallen. Audrillius zet er zijn voet op. Ik probeer het niet terug te trekken. Hij is de beer. Het publiek joelt nog harder nu het bloed ruikt. Met een katachtige beweging spring ik achteruit. Audrillius schopt het schild achter hem zo ver mogelijk weg. Ik ben de luipaard. *De luipaard heeft gewonnen van de beer.* Het schild heb ik niet nodig. Nu ben ik nog sneller. Ik ontwijk de stoten van Audrillius' drietand, maar zie zelf geen kans om aan te vallen. Het volk juicht en roept. Ze scanderen zijn naam. Dat verdomde net! Ik kan niet in zijn buurt komen zonder het risico te lopen erin vast te raken. Ik ben geen vis.

De zon brandt op mijn blote rug. Ik stik bijna in de helm. Audrillius drijft me naar de muur, ik voel het, ik weet het. Hij wil er een schouwspel van maken vlak onder de ogen van de organisator en de Vestaalse maagden. Sepia! Maar ik kan er niets aan doen. Ik heb alle initiatief en elke controle verloren.

Op het moment dat ik de houten wand tegen mijn rug voel, gaat er een opgewonden kreet door het publiek. Ze beginnen nog harder te jellen. Ze ruiken nu echt bloed. Mijn bloed. Audrillius zwaait met zijn net. Hij rekt het gevecht. Hij perst de spanning eruit voor het volk. Hij geniet van zijn populariteit. Ik hou het net in de gaten, maar heb het gevoel dat hij met zijn drietand zal toeslaan. Hij komt dichterbij en grijnst.

En hij grijnst vlak voor hij aanvalt.

Meteen duik ik naar beneden. Op hetzelfde moment stoot hij brullend zijn drietand naar voren. Ik glijp door zijn benen, grijp het net en

trek het tussen zijn benen. Zijn drietand zit vast in het hout. Hij laat het net niet los. Ik geef hem een slag met mijn zwaard, op zijn rechterarm die aan de drietand trekt. Met twee handen ruk ik het net naar boven. Hij concentreert zich op zijn gewonde arm, laat het net te laat los, staat gebogen. Ik gooi me met mijn volle gewicht tegen hem aan. Hij struikelt, valt. Zijn arm bloedt. Ik geef een flinke trap op zijn schouder zodat hij op zijn rug rolt. Ik zet mijn voet op zijn borst en hou de punt van mijn zwaard tegen zijn keel. Zijn rechterwijsvinger gaat de hoogte in. Hij geeft zich over. Ik haal mijn voet weg en geef de drietand een schop, bij hem vandaan.

Bedankt voor je offer, Sepia, mijn lieve schat. Mijn blik zoekt haar, maar stuit op de felle zon.

De scheidsrechter komt naar ons toe en geeft me een teken dat ik moet wachten. Natuurlijk, Audrillius is de lieveling, die krijgt gratie, dan waag ik het niet om hem te doden.

Hij kruipt overeind en wacht geknield. De scheidrechter wendt zich tot de organisator. Het volk begint te roepen. Ik probeer te verstaan of ze *mitte* of *iugula* krijsen. *Mitte* natuurlijk. Ze willen hun lieveling niet zien doden door een beginneling. Onwaardig. Ik draai me om naar de organisator en kijk wat hij ervan vindt. Resoluut steekt hij zijn arm uit ... met gedraaide duim. Nee, dit kan niet. Hij gaat tegen het volk in.

Audrillius heeft het ook gezien. Het volk schreeuwt nog harder *mitte*, maar daarnaar mag ik niet luisteren. Audrillius kijkt op. Nee! Dat is tegen de regels. Ik hoef hem helemaal niet in het gezicht te kijken!

Hij pakt mijn benen vast en kijkt me diep in de ogen voor hij zich vooroverbuigt en zijn nek en schouderbladen aanbiedt. Zijn blik is zo ... onderdanig. Zo levend.

De duizenden toeschouwers zwijgen. De stilte bonkt op mijn trommelvliezen. Ik slik. Dit heb ik nooit geleerd in de gladiatorenschool. Als ik er maar geen troep van maak.

Sergius heeft het niet gehaald vandaag. Nu besef ik het.

Met een flinke stoot duw ik mijn zwaard tussen Audrillius' schouderbladen. Mijn ogen kan ik sluiten, mijn oren niet. Zijn armen glijden van mijn benen. Hij valt in het zand, zijn hoofd tussen mijn voeten. Ik trek mijn zwaard uit zijn lichaam en laat het in het zand vallen. Nu voel ik pijn in mijn schouder. Een warme vloeistof loopt over mijn elleboog.

De luipaard heeft gewonnen van de beer.